GIV PLASMA

bloddonorerne
i Danmark

Mange danskere har en sygdom, hvor deres immunsystem ikke fungerer, som det skal. For dem er det livsnødvendigt at få lægemidler i form af immunglobulin. Andre har brug for lægemidlet albumin, som anvendes ved større blødninger eller ved svære forbrændinger.
Disse lægemidler er fremstillet af plasma. Derudover skal f.eks. traumepatienter have frisk plasma til at standse store blødninger. Derfor er der brug for, at du giver plasma.

Hvorfor?

De senere år har hospitalspersonalet nedbragt blodforbruget. Det betyder, at der bruges færre røde blodlegemer. Der er dog stadig et stort behov for plasma. Derfor er blodbankerne begyndt at foretage flere plasmatapninger, hvor kun denne ene komponent af blodet tappes.

I Danmark stræber vi efter selv at kunne levere den nødvendige mængde plasma til fremstilling af lægemidler. Det gør vi blandt andet for at undgå at være afhængige af plasma fra udenlandske betalingsdonorer.

Hvordan foregår det?

Ligesom ved en almindelig fuldblodstapning får du en kanyle i armen. Blodet tappes og bliver ført over i en blodcelleseparator, som centrifugerer blodet og sorterer plasmaet fra. Plasmaet samles i en pose og det resterende blod (cellerne) føres tilbage til dig gennem den samme slange, som bliver brugt til tapningen. Maskinen veksler mellem at trække blod over i maskinen og give det tilbage.

Mængden af tappet blod og tilbageførsel overvåges hele tiden maskinelt, så der er balance mellem tappet og tilbageført blod.

En plasmatapning tager typisk 40-45 minutter. Der tappes 600-800 ml plasma. For at forhindre at blodet størkner, tilsættes citronsyre under tapningen. Citronsyre er et biologisk stof, der forekommer naturligt i vores krop og derfor nedbrydes hurtigt.

Når du giver plasma, behøver du ikke vente tre måneder med at blive tappet næste gang som ved almindelige fuldblodstapninger. Du kan blive tappet med 11 døgns mellemrum. Det skyldes, at du ikke mister de røde blodlegemer og derved ikke risikerer at komme i blodmangel.

Kan jeg give plasma?

Det kræver et lidt større blodvolumen og lidt stærkere vener at give plasma end fuldblod. Mænd har en større blodvolumen end kvinder, selv hvis de er lige høje og vejer det samme.

Blodbankens personale tager en individuel vurdering af, om du kan give plasma.

Det er ikke alle blodbanker, som tapper plasma. Du kan se på **bloddonor.dk**, hvor du kan give plasma.

Tappepauser

Ved plasmatapning er reglerne for tappepauser i nogle tilfælde mere lempelige end ved fuldblodstapning. Det gælder f.eks. ved visse typer medicin.

Tjek derfor på **min.medicin.dk** om du kan tappes trods brug af medicin. Desuden er rejsekarantænerne også lempeligere, idet rejser til malariaområder ikke giver tappepause ved plasmatapning. Det skyldes, at malaria hæfter sig på de røde blodlegemer, men ikke overføres med plasma.

Der er også en række andre blodoverførte sygdomme, som ikke giver tappepause ved plasmatapning. Det skyldes, at plasmaet under fremstilling til lægemidler behandles, så virus/bakterier dræbes. Disse specifikke sygdomme fremgår af listen med tappepauser på **bloddonor.dk.**

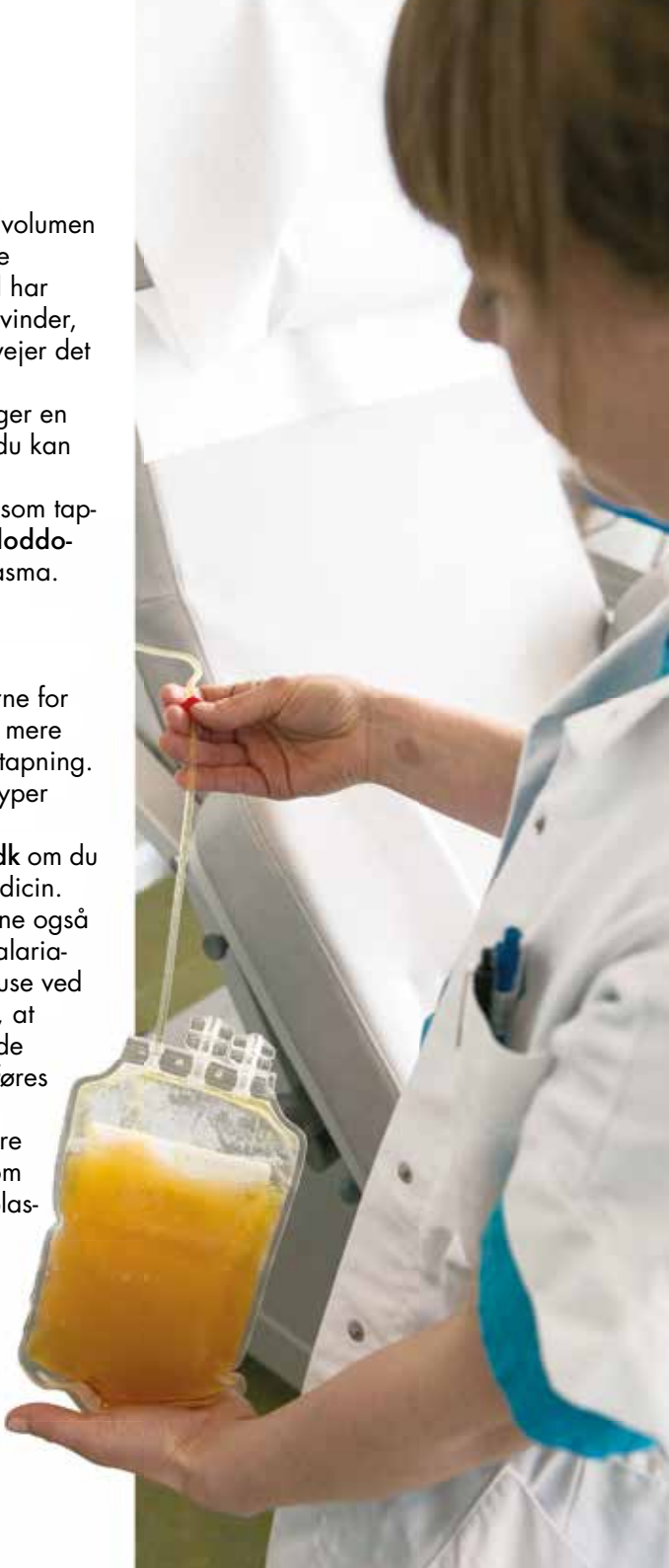

Gode råd

Når du giver plasma, er det vigtigt, at du er velhydreret. Det skyldes, at du mister en del væske under en plasmatapning, og denne væske skal erstattes, for at du ikke føler ubehag.

Hvis du ikke drikker meget væske til daglig, er det vigtigt, at du begynder at optrappe dit væskeindtag allerede dagen før plasmatapningen. Drik gerne 2 liter om dagen.

Kaffe og te kan virke vanddrivende og føre til væskeunderskud. Drik i stedet vand, saft, juice eller lignende – også gerne under selve tapningen. Inden for 48 timer efter tapningen er din væskebalance tilbage på normalt niveau. Det er også en god idé at spise proteinrigt, fordi du mister proteiner ved plasmatapningen. Plasmaproteiner bliver hurtigt gendannet efter en tapning.

Hvad er blod?

Blod er et biologisk produkt. Det er levende væv (celler), som består af røde blodlegemer, hvide blodlegemer og blodplader, der flyder rundt i en væske, der kaldes plasma. De røde og hvide blodlegemer samt blodplader udgør ca. 45 procent af blodmængden. Plasma udgør de resterende 55 procent. Den samlede mængde blod er cirka 5 liter hos en voksen person.

Hvad er plasma?

Plasmaet bruges bl.a. til at transportere blodets celler, nærings- og affaldsstoffer rundt til organerne. 93 procent af plasmaet er vand, men plasma indeholder også livsvigtige proteiner og koagulationsfaktorer, der hjælper blodet til at størkne i tilfælde af blødning, samt naturligt forekommende antistoffer (immunglobuliner), der medvirker til bekæmpelse af infektioner.

Behandling med plasma er ofte livreddende for mennesker, som får akut blodmangel enten på grund af en ulykke eller under en operation. Blodbanken skal derfor have et lager af plasma, der hurtigt kan leveres i akutte situationer.

Proteiner og koagulationsfaktorer fra plasma bruges også til at fremstille medicin, som bidrager til at redde liv hos bl.a. mennesker med blødersygdom eller med defekt i deres immunforsvar.

April 2020

bloddonorerne i Danmark
bloddonor.dk
kontor@bloddonor.dk